

Hof van Beroep Brussel, arrest van 14 juli 2010

Erkenning Marokkaans huwelijk in België – Artikel 27, § 1 WIPR – Artikel 64, § 1 BW – Celibaatsattest – Artikel 147 BW – Verbod van bigamie – Huwelijk in België geweigerd

Reconnaissance d'un mariage marocain en Belgique – Article 27, § 1 CDIP – Article 64, § 1 C.Civ. – Certificat de célibate – Article 147 C.Civ. – Interdiction de bigamie – Mariage en Belgique refusé

HET HOF VAN BEROEP TE Brussel 3e kamer - buitengewone zitting
zetelend in burgerlijke zaken, na beraad, wijst volgend arrest:

INZAKE VAN;

De Ambtenaar van de burgerlijke Stand

van de [...] met kantoor gevestigd in het [...] van de gemeente, gelegen te 1500 [...];

Appellant,

vertegenwoordigd door Mr. Katleen AVERMAETE, advocaat te 1000 BRUSSEL;

TEGEN;

1. De heer [...] en
 2. Mevrouw [...]
- samenwonende te [...]

Geïntimeerden,

vertegenwoordigd door Mr. K. VAN BELLINGEN loco Mr. Balder CLOOSEN, advocaat te 1050 BRUSSEL;

Gelet op de stukken van de procedure, inzonderheid:

- de beschikking op tegenspraak van de Voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Brussel zoals in kortgeding d.d. 21 september 2009, waarvan geen akte van betekening wordt neergelegd;
- het verzoekschrift tot hoger beroep neergelegd ter griffie van het hof op 9 november 2009, waarbij een tijdig en regelmatig hoger beroep werd ingesteld;
- de syntheseconclusie voor geïntimeerden van 22 februari 2010;
- de conclusie voor appellant van 29 januari 2010.

Voorgaanden

Eerste geïntimeerde[...], geboren te [...] op [...] heeft de Marokkaanse nationaliteit en verbleef sinds 2004 voornamelijk in Frankrijk. Dit verblijf zou legaal geweest zijn.

Hij was gehuwd met mevrouw [...], geboren te [...] op [...] van franse nationaliteit. Zij zijn uit de echt gescheiden bij vonnis van de Tribunal de Grande Instance te Versailles van [...] (stuk 6 dossier geïntimeerden), dat in kracht van gewijsde is getreden.

Tweede geïntimeerde heeft de Belgische nationaliteit. Zij is op [...] voor de ambtenaar van de burgerlijke stand te [...] gehuwd met de heer [...]. Zij houdt voor dat dit in hoofde van de heer [...] een schijnhuwelijk betrof, en dat zij zelf een procedure tot nietigverklaring van dit huwelijk startte die nog steeds hangende is. Zij houdt aldus voor dat zij het slachtoffer is geworden van de frauduleuze bedoelingen van de heer [...].

De heer [...] bekam op basis van dit huwelijk een verblijfsrecht in België.

Tweede geïntimeerde is Inmiddels wel uit de echt gescheiden van de heer [...] waarbij het echtscheidingsvonnis in kracht van gewijsde is getreden op 17 oktober 2008 en het beschikkende gedeelte van het echtscheidingsvonnis werd overgeschreven in de registers van de burgerlijke stand op 12 november 2008.

Geïntimeerden zouden sinds eind februari 2009 permanent samenwonen in België.

Zij zijn de ouders van één kind:
-[...], geboren te [...] op [...]

Geïntimeerden deden aangifte om te huwen bij appellant op 9 januari 2009.

De vooropgestelde datum van het huwelijk was 13 februari 2009. Bij bericht van 28 januari 2009 verwittigde de ambtenaar van de burgerlijke stand te Halle geïntimeerden ervan dat de huwelijkssluiting voorzien op 13 februari 2009 overeenkomstig artikel 167 B.W. met 2 maanden werd uitgesteld.

De politie heeft een onderzoek gedaan waarbij geïntimeerden ondervraagd werden op 17 februari 2009.

Het openbaar ministerie heeft een negatief advies uitgebracht op 6 april 2009.

Bij beslissing van 9 april 2009 die aangetekend werd verzonden naar geïntimeerden weigerde appellant het huwelijk tussen geïntimeerden te voltrekken.

Bij dagvaarding van 8 mei 2009 vorderden geïntimeerden appellant te veroordelen het huwelijk tussen hen te voltrekken op straffe van een dwangsom van € 250 per dag vertraging voor het afsluiten van het huwelijk buiten de termijn opgedragen door de rechtbank.

Beschikking a quo

Bij de bestreden beschikking werd appelland bevolen het huwelijk tussen geïntimeerden te voltrekken, en werd de geldigheidsduur van de huwelijksaangifte verlengd.

Appelland werd veroordeeld tot de kosten van het geding, in hoofde van geïntimeerden begroot op 180,84 € + 1.200 € en in hoofde van appelland op 1.200 €.

Voorwerp van het hoger beroep

Overeenkomstig zijn verzoekschrift tot hoger beroep en conclusie voor het hof vordert appelland met de hervorming van de bestreden beschikking;

- de oorspronkelijke hoofdeis van geïntimeerden ongegrond te verklaren en geïntimeerden af te wijzen van hun vordering;
- geïntimeerden hoofdelijk te veroordelen in de kosten van beide aanleggen begroot op € 1,200 rechtsplegingsvergoeding eerste aanleg en € 1,200 rechtsplegingsvergoeding hoger beroep.

Geïntimeerden vorderen het hoger beroep als ongegrond af te wijzen en

- appelland te veroordelen tot het betalen van een schadevergoeding van € 2.500 wegens tergend en roekeloos hoger beroep;
- in ondergeschikte orde, alvorens recht te doen, hen toe te laten het bewijs te verlenen van de echtheid van hun huwelijksplannen volgens alle rechtsmiddelen;

Geïntimeerden vorderen tevens appelland te veroordelen tot de kosten van het geding met inbegrip van de rechtsplegingsvergoeding;

- in ondergeschikte orde; in zover zij veroordeeld zouden worden tot de rechtsplegingsvergoeding, deze te herleiden tot het wettelijke minimumbedrag.

BEOORDELING

1. Aangaande de grond van de zaak

1. Overwegende dat geïntimeerden in conclusies en pleidooien uiteenzetten dat tweede geïntimeerde op 18 januari 2009 - dit is 9 dagen na de aangifte van het huwelijk bij de ambtenaar van de burgerlijke stand te Halle - alleen afreisde naar Marokko teneinde de nodige formaliteiten in orde te brengen voor een huwelijk tussen haar en eerste geïntimeerde bij volmacht, namelijk aflevering van de geboorteaktes op 19 januari 2009 en 20 januari 2009, en legalisering van de volmacht te Rabat op 10 februari 2009;

Dat de huwelijksakte bij volmacht werd opgesteld door de sectie van het notariaat van Meknès op 13 maart 2009, met machtiging van de familierechter belast met de huwelijken (rechtbank van eerste aanleg) van Meknès van dezelfde datum; dat geïntimeerden een vertaling naar het Frans van de in het Arabisch opgestelde huwelijksakte neerleggen (stuk 5);

Dat de heer [...] bij deze huwelijksakte vertegenwoordigd werd door zijn vader [...] op basis van een op 10 februari 2009 door het ministerie van buitenlandse zaken te Rabat gelegaliseerde volmacht (stuk 7); dat mevrouw [...] bij deze huwelijksakte vertegenwoordigd werd door de heer [...] op basis van een op 12 maart 2009 door het ministerie van buitenlandse zaken te Rabat gelegaliseerde volmacht (stuk 8);

2. Overwegende dat het hof op de zitting van 18 mei 2010 ambtshalve de vraag heeft opgeworpen naar de mogelijke consequenties van het huwelijk dat geïntimeerden met elkaar hebben gesloten in Meknès op 13 maart 2009; appellant hierop antwoordde dat dit Marokkaanse huwelijk geen repercussies heeft in de huidige procedure aangaande het voltrekken van een huwelijk in België;

Dat geïntimeerden hierop antwoordden dat dit Marokkaanse huwelijk geen repercussies heeft in huidige procedure omdat zij nooit een officiële aanvraag hebben gericht noch procedure hebben gevoerd tot erkenning van dit Marokkaanse huwelijk in België;

Dat het Openbaar Ministerie dienaangaande mondeling zijn advies heeft verstrekt op de zitting van het hof van 8 juni 2010, waarop appellant niet gerepliceerd heeft, en geïntimeerden gerepliceerd hebben;

3. Overwegende dat artikel 63 B.W. bepaalt dat degenen die voor een Belgische ambtenaar van de burgerlijke stand een huwelijk willen aangaan, daarvan onder voorlegging van de in artikel 64 B.W. bedoelde documenten aangifte moeten doen bij de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente waar een van de aanstaande echtgenoten is ingeschreven in het bevolkings-, vreemdelingen- of wachtregister;

Dat artikel 64, § 1 B.W. bepaalt dat bij deze aangifte van het huwelijk aan de ambtenaar van de burgerlijke stand voor ieder der aanstaande echtgenoten o.m. volgend document moet worden voorgelegd: *"4° een bewijs van de ongehuwde staat of van de ontbinding of nietigverklaring van het laatste voor een Belgische ambtenaar van de burgerlijke stand voltrokken huwelijk en in voorkomend geval een bewijs van de ontbinding of de nietigverklaring van de huwelijken gesloten voor een buitenlandse overheid, tenzij ze een voor een Belgische ambtenaar van de burgerlijke stand voltrokken huwelijk voorafgaan;"*

Overwegende dat geïntimeerden bij hun aangifte om te huwen bij appellant op 9 januari 2009 weliswaar het bewijs van de ontbinding van hun vorige huwelijken hebben overhandigd, maar dat zij thans zelf stellen dat ze intussen, namelijk op 13 maart 2009, [met elkaar] in het huwelijk getreden zijn in het buitenland, namelijk te Meknès (Marokko);

Dat het duidelijk is dat het huwelijk van geïntimeerden gesloten bij akte van 13 maart 2009 op heden niet nietigverklaard noch ontbonden werd;

Dat geïntimeerden thans derhalve niet langer een bewijs van hun ongehuwde staat kunnen voorbrengen;

4. Overwegende dat artikel 63, § 4 B.W. bepaalt dat indien de belanghebbenden in gebreke blijven alle in artikel 64 B.W. bedoelde documenten voor te leggen, de ambtenaar van de burgerlijke stand moet weigeren over te gaan tot de opmaak van de akte van aangifte van het huwelijk;

Overwegende dat de wetgever (met artikel 64, § 1, 4° B.W.) het overleggen van het zogenaamde celibaatsattest kennelijk voorschrijft met het oog op het voorkomen van bigamie, dat naar Belgisch recht zowel civielrechtelijk als strafrechtelijk (artikel 391 Sw.) gesanctioneerd wordt;

Dat artikel 147 B.W. immers bepaalt: *“Men mag geen tweede huwelijk aangaan vóór de ontbinding van het eerste”*;

Dat het bepaalde in artikel 64, § 1, 4° B.W. aldus gezien moet worden als een vormelijk voorschrift, m.b.t. de akte van aangifte van huwelijk, dat beoogt het naleven van een inhoudelijk voorschrift, m.b.t. het aangaan zelf van het huwelijk, te verifiëren en veilig te stellen; dat beide voorschriften dan ook in hun onderlinge samenhang beoordeeld moeten worden;

5. Overwegende dat artikel 27, § 1 Wetboek Internationaal Privaatrecht (Wet van 16 juli 2004 - WIPR), In werking getreden op 1 oktober 2004, bepaalt dat een buitenlandse authentieke akte in België door alle overheden wordt erkend zonder dat een beroep gedaan moet worden op enige procedure, voor zover haar rechtsgeldigheid wordt vastgesteld overeenkomstig het krachtens het WIPR toepasselijke recht, en in het bijzonder ook met inachtneming van de bepaling aangaande wetsontduiking (artikel 18 WIPR) en van de bepaling aangaande de openbare orde-exceptie (artikel 21 WIPR);

Dat aldus onder meer moet worden nagegaan, overeenkomstig artikel 46, eerste lid WIPR, of voor elke echtgenoot deze huwelijksakte rechtsgeldig is krachtens het recht van de Staat waarvan hij/zij bij de voltrekking van het huwelijk de nationaliteit heeft;

6. Overwegende dat eerste geïntimeerde de Marokkaanse nationaliteit heeft;

Dat uit niets blijkt dat de materieelrechtelijke regels voor het rechtsgeldig aangaan van een huwelijk naar Marokkaans recht niet werden nageleefd;

Dat thans onder meer op basis van de persoonlijke ondervraging van partijen ter zitting van het hof van 18 mei 2010 blijkt dat geïntimeerden de bedoeling hebben om een levensgemeenschap met elkaar te vormen, nu zij reeds sinds februari 2009 ononderbroken met elkaar samenwonen te Halle, en dat tweede geïntimeerde op 17 januari 2010 een kind ter wereld gebracht heeft waarvan geïntimeerden bevestigen dat eerste geïntimeerde er de vader van is;

7. Overwegende dat tweede geïntimeerde de Belgische nationaliteit;

Dat uit niets blijkt dat de materieelrechtelijke regels voor het rechtsgeldig aangaan van een huwelijk naar Belgisch recht niet werden nageleefd;

Dat overeenkomstig artikel 146bis B.W. er geen sprake kan zijn van huwelijk ingeval uit een geheel van omstandigheden blijkt dat de Intentie van minstens één der echtgenoten kennelijk niet is gericht op het tot stand brengen van een duurzame levensgemeenschap, maar enkel op het bekomen van een verblijfsrechtelijk voordeel dat aan de staat van gehuwde is verbonden;

Dat hierboven reeds overwogen werd dat ook tweede geïntimeerde de bedoeling heeft een levensgemeenschap te vormen met eerste geïntimeerde die de vader is van het kind dat zij op 17 januari 2010 ter -wereld-gebracht heeft;

8. Overwegende dat: artikel 47, § 1 WIPR bepaalt dat de vormvereisten voor de voltrekking van het huwelijk beheerst worden door het recht van de Staat op wiens grondgebied het huwelijk voltrokken wordt;

Dat nu het huwelijk van geïntimeerden voltrokken werd op Marokkaans grondgebied, het Marokkaanse recht van toepassing is op de vormvereisten voor het huwelijk van geïntimeerden;

Overwegende dat artikel 47, § 2, 4° WIPR stelt dat het recht van de staat op wiens grondgebied het huwelijk voltrokken wordt, in *casu* dus het Marokkaanse recht, met name bepaalt of en volgens welke regels het huwelijk bij volmacht kan plaatsvinden;

Overwegende dat artikel 17 van de Marokkaanse Moudawana van 5 februari 2004 de voorwaarden en de modaliteiten bepaalt van een huwelijk bij volmacht, waarvan in *casu* niet blijkt dat deze niet zouden zijn nageleefd;

9. Overwegende derhalve dat - voor zover het hof kan nagaan op grond van de aan hem voorgelegde gegevens en neergelegde stukken - de Marokkaanse huwelijksakte opgemaakt te Meknès op 13 maart 2009 rechtsgeldig is;

10. Overwegende dat da rechter die dient te oordelen over het verhaal dat overeenkomstig artikel 63, § 4, laatste lid B.W. wordt aangetekend tegen de weigeringsbeslissing van de ambtenaar van de burgerlijke stand om een huwelijk te voltrekken, geen administratief toezicht uitoefent op de weigeringsbeslissing van de ambtenaar van de burgerlijke stand en zijn beoordeling niet beperkt is tot een controle op de wettigheid van deze weigeringsbeslissing, maar dat hij integendeel zijn rechtsmacht over die beslissing volledig uitoefent (vergelijk, *mutatis mutandis*, betreffende de weigering tot huwelijksvoltrekking: Cass. 13 april 2007, T,Fam, 2007, 172);

Dat bovendien de rechter deze beslissing tot weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand niet uitsluitend dient te beoordelen in functie van de gegevens zoals die op het ogenblik van de weigering voor de ambtenaar van de burgerlijke stand werden voorgebracht, maar dat hij integendeel ook rekening kan en moet houden met de hem op regelmatige wijze voorgelegde gegevens die dateren van na deze weigeringsbeslissing of die pas na die weigeringsbeslissing bekend werden of zijn komen vast te staan (cfr. *mutatis mutandis*, Cass. 13 april 2007, *aangeh.*);

11. Overwegende dat nu de Marokkaanse huwelijksakte van geïntimeerden wordt erkend, dit meebrengt dat de daarin vastgestelde rechtstoestand van geïntimeerden, namelijk dat zij op 13 maart 2009 met elkaar in het huwelijk getreden zijn, in België door iedereen, met inbegrip van de Belgische overheden zoals de ambtenaar van de burgerlijke stand, gerespecteerd en aanvaard moet worden;

Dat dienvolgens de ambtenaar van de burgerlijke stand te Halle geen huwelijk tussen geïntimeerden kan voltrekken en het hof derhalve de ambtenaar van de burgerlijke stand niet het bevel kan geven om in België een huwelijk tussen geïntimeerden te voltrekken;

Overwegende dat het hoger beroep dienvolgens gegrond voorkomt;

2. Aangaande de nieuwe vordering in graad van hoger beroep van geïntimeerden

Overwegende dat geïntimeerden bij wege van nieuwe vordering in graad van hoger beroep vorderen om appellant te veroordelen tot het betalen van een schadevergoeding van €2.500 wegens tergend en roekeloos hoger beroep;

Overwegende dat nu het hoger beroep gegrond is, het niet tergend noch roekeloos is;

Dat de vordering van geïntimeerden dan ook ongegrond is;

3. Aangaande de gerechtskosten

Overwegende dat nu het hoger beroep gegrond is, en de oorspronkelijke vordering van geïntimeerden ongegrond, geïntimeerden veroordeeld dienen te worden tot de gerechtskosten van beide aanleggen;

Overwegende dat de rechtsplegingsvergoeding bepaald wordt op het wettelijke minimum voor de niet in geld waardeerbare vorderingen, gelet op de lage inkomsten van geïntimeerden;

OM DEZE REDENEN, HET HOF, Rechtsprekend na tegenspraak,

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 juni 1935 betreffende het taalgebruik in gerechtszaken;

Gehoord R. Debruyne, advocaat-generaal, in zijn advies gegeven op 8 juni 2010;

Verklaart het hoger beroep ontvankelijk, en gegrond;

Hervormt de bestreden beschikking in zoverre zij bestreden werd;

Opnieuw rechtsprekend;

Verklaart de oorspronkelijke vordering van geïntimeerden gericht tegen appellant ongegrond, en wijst geïntimeerden er van af;

Veroordeelt geïntimeerden in de gerechtskosten van eerste aanleg, begroot in hoofde van appellant op 75 € rechtsplegingsvergoeding eerste aanleg en in hoofde van geïntimeerden op 180,84 € dagvaarding en rolrecht;

Verklaart de nieuwe vordering van geïntimeerden in graad van hoger beroep ontvankelijk, maar ongegrond, en wijst geïntimeerden er van af;

Veroordeelt geïntimeerden in de gerechtskosten van het hoger beroep, begroot in hoofde van appellant op 186 € rolrecht hoger beroep en op 75 € rechtsplegingsvergoeding hoger beroep, en in hoofde van geïntimeerden op nul €,

Dit arrest werd gewezen door de 3e kamer van het hof van beroep te Brussel, samengesteld uit P. Senaeve, Voorzitter, D. Degreef, raadsheer en R. Coirbay, raadsheer, die alle zittingen hebben bijgewoond en die over de zaak hebben beraadslaagd.

Het werd uitgesproken door de heer P. Senaeve, Voorzitter, bijgestaan door D. Van Impe, griffier, en in aanwezigheid van Devreux, substituut- procureur generaal, op 14 juli 2010.

